

Keuzedeel mbo

Positieve Gezondheid in de praktijk

Code

K1189

Ontwikkeld door: SBB

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport

Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport

Op: 10-09-2020

1. Algemene informatie

D1: Positieve Gezondheid in de praktijk

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Ja

Onderwijsinstellingen kunnen, onder specifieke voorwaarden, in de derde leerweg een certificaatgerichte opleiding aanbieden voor een keuzedeel dat na 1 augustus 2020 is vastgesteld. Zie vragen 7 en 17 van de veelgestelde vragen veranderaanpak (<https://kwalificatiestructuur-mijn.s-bb.nl/vragen/verander>).

Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid

Landelijk gezien kampen steeds meer mensen met leefstijlziekten die de maatschappij veel geld kosten. Als gevolg van deze ontwikkeling vallen mensen (soms langdurig) uit door ziekte en krijgen werkgevers te maken met personeelstekorten. Daarnaast lopen de kosten in de gezondheidszorg op omdat er nog te weinig aan preventie wordt gedaan. Er kan veel geld worden bespaard als mensen vitaal hun werk kunnen doen en geen of minder gebruik maken van de zorg.

Bedrijven en scholen in de sectoren zorg, welzijn en sport onderschrijven de visie van positieve gezondheid en vinden het noodzakelijk dat naast nieuwe beroepsbeoefenaren, ook bestaande medewerkers en werkzoekenden in dit gedachtengoed worden geschoold zodat mensen langer vitaal blijven in hun beroep (zie ook beschreven in onderliggende publicatie <https://www.health-holland.com/about-us/publications/transitieagenda-human-capital>).

Na het volgen van het keuzedeel Positieve gezondheid in de praktijk hebben medewerkers beter inzicht in hun eigen gezondheid en de manier waarop zij hieraan kunnen bijdragen én kunnen zij vanuit het gedachtengoed ook anderen op een positieve manier begeleiden in het stimuleren van gezond gedrag.

De samenwerking van een 6-tal ROC's, het Institute for Positive Health en diverse partners in het werkveld (o.a. Jeroen Bosch ziekenhuis, Reinaerde, MEE & De Wering) en de betrokkenheid van de BTG Zorg, Welzijn & Sport getuigt van regionaal en landelijk draagvlak.

Zelfstandige betekenis

Certificaathouders kunnen het concept positieve gezondheid beter toepassen in hun werk door het 'juiste gesprek' te voeren (op basis van methodisch aangeleerde gesprekstechnieken) en hiermee cliënten ondersteunen bij verbeterstappen ten aanzien van hun eigen gezondheid en welzijn.

Doelgroep

Dit keuzedeel is bedoeld voor werkenden en werkzoekenden in de sectoren zorg, welzijn, sport die mensen begeleiden, ondersteunen en voorlichten met betrekking tot hun gezondheid.

Ingangsdatum certificaat

01-08-2022

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

In de sectoren zorg en welzijn ligt de focus vooral op fysieke en mentale klachten en gezondheidsproblemen en het oplossen daarvan. Positieve Gezondheid, zoals geformuleerd door Machteld Huber, grondlegger van het Institute for Positive Health (IPH) kiest een andere invalshoek. 'Gezondheid als het vermogen van de mens om zich aan te passen en de eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen in het leven'. Het accent ligt niet op ziekte, maar op de mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. De visie van Positieve Gezondheid is uitgewerkt in 6 dimensies die een breed beeld geven van het begrip gezondheid. Het concept Positieve Gezondheid is breed toepasbaar en daarom geschikt voor studenten van verschillende opleidingen binnen

de sectoren zorg & welzijn en sport & bewegen.

Het Institute for Positive Health (iPH) is een stichting die de beweging rond Positieve Gezondheid wil stimuleren, versterken en versnellen. Het keuzedeel wordt gekoppeld aan de basismodule 'Werken met Positieve Gezondheid' van het iPH. Deelnemers aan het keuzedeel kunnen bij goed gevolg het iPH-certificaat 'Werken met Positieve Gezondheid' ontvangen, mits de docent de opleiding 'train-de-trainer' van iPH heeft gevolgd.

Relevantie van het keuzedeel

In de samenleving is een brede ontwikkeling zichtbaar gericht op bewegen, gezonde voeding en vitaal leven. Ook in de zorg is een ontwikkeling te zien naar patiëntgerichte zorg die uitgaat van de vraag en de persoonlijke autonomie van de cliënt, waarbij bewegen en vitaliteit gestimuleerd wordt. De uitgangspunten en dimensies van Positieve Gezondheid sluiten aan bij deze ontwikkelingen. Beginnend beroepsbeoefenaren die kennis hebben van het concept Positieve Gezondheid en dit kunnen toepassen in hun werk, hebben meerwaarde voor organisaties die bewegen, gezondheid en vitaliteit van mensen stimuleren.

Beschrijving van het keuzedeel

Positieve Gezondheid bekijkt en stimuleert de mentale en fysieke gezondheid van mensen vanuit een focus op de mensen zelf en op hun mogelijkheden en veerkracht. In dit keuzedeel krijgt de beginnend beroepsbeoefenaar kennis en inzicht in het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en het model Spinnenweb. Hij leert verbinding te maken met de ander en in gesprek te gaan aan de hand van de zes dimensies die zijn uitgewerkt in het model Spinnenweb. Daarnaast leert de beginnend beroepsbeoefenaar de ander te ondersteunen bij zijn/haar veranderwens. Door het volgen van dit keuzedeel is de beginnend beroepsbeoefenaar in staat om Positieve Gezondheid toe te passen in zijn toekomstig beroep.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Past het concept Positieve Gezondheid toe in zijn werk

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar voert gesprekken en begeleidt cliënten* volgens het concept Positieve Gezondheid. Hij past de uitgangspunten van Positieve Gezondheid toe binnen de cyclus van methodisch handelen. De beginnend beroepsbeoefenaar speelt in op wisselende leefomstandigheden en veranderwensen van cliënten. De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over specialistische kennis van het concept Positieve Gezondheid. Hij is in staat om in gesprekken met cliënten de focus te leggen op veerkracht en betekenisvolle veranderingen voor de cliënt en om te luisteren naar de cliënt zonder adviezen te geven. Complicerende factor is dat de begeleiding primair afgestemd moet zijn op dat wat de cliënt wil, ook als dit in strijd is met opvattingen op de werkvloer of van de beginnend beroepsbeoefenaar zelf. De beginnend beroepsbeoefenaar kan zelfstandig zijn afwegingen maken en tijdig overleggen met collega's over dilemma's die ontstaan in de begeleiding, bijvoorbeeld bij situaties dat de beroepsbeoefenaar ondervindt dat de cliënt iets nodig heeft, terwijl de cliënt zelf geen veranderwens heeft op dat gebied.

*De term cliënt wordt gebruikt voor persoon, burger, deelnemer en zorgvrager.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar voert zijn werkzaamheden zelfstandig uit. In meer complexe situaties kan hij keuzes afstemmen met collega's of zijn leidinggevende. Hij is verantwoordelijk voor het bekwaam uitvoeren van "het andere gesprek" volgens het concept Positieve Gezondheid en begeleidt cliënten bij hun veranderwens. Hij voert zijn werkzaamheden uit in overleg met zijn leidinggevende. Hij kent de grenzen van zijn deskundigheid en consulteert wanneer nodig de leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft specialistische kennis van de visie en achterliggende theorieën van Positieve Gezondheid
  - heeft specialistische kennis van de zes dimensies van het model Spinnenweb
  - heeft specialistische kennis van de aspecten van de dimensie lichaamsfuncties
  - heeft specialistische kennis van de aspecten van de dimensie mentaal welbevinden
  - heeft specialistische kennis van de aspecten van de dimensie zingeving
  - heeft specialistische kennis van de aspecten van de dimensie kwaliteit van leven
  - heeft specialistische kennis van de aspecten van de dimensie meedoen
  - heeft specialistische kennis van de aspecten van de dimensie dagelijks functioneren
  - heeft kennis van specifieke kenmerken van diverse doelgroepen (leeftijdsgroepen, mensen met een beperking of chronische ziekte)
  - heeft specialistische kennis van begeleidingsmethoden en tools voor diverse doelgroepen
  - heeft specialistische kennis van de richtlijnen voor het voeren van "het andere gesprek"
  - heeft specialistische kennis van de eigen rol en taken in relatie tot andere hulpverleners
-
- kan het model Spinnenweb toepassen in gesprekken
  - kan onderzoekende vaardigheden toepassen bij het voeren van "het andere gesprek"
  - kan een open luisterhouding toepassen
  - kan principes van geweldloze communicatie toepassen
  - kan principes van motiverende gespreksvoering toepassen
  - kan anderen ondersteunen bij zijn of haar veranderwens
  - kan begeleidingsvaardigheden toepassen bij het begeleiden volgens het concept Positieve Gezondheid
  - kan zijn begeleiding aanpassen aan de specifieke situatie van de cliënt in zijn of haar omgeving
  - kan reflecteren op zijn eigen handelen volgens het concept Positieve Gezondheid

D1-K1-W1: Voert "het andere gesprek"

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar stelt vragen aan de cliënt aan de hand van het model Spinnenweb. Hij voert het gesprek volgens de uitgangspunten van Positieve Gezondheid en stelt vragen die aansluiten bij de ontwikkeling, omstandigheden en leeftijdsfase van de cliënt. Hij luistert en richt zich tijdens het gesprek op dat wat de cliënt wil. Hij voert het gesprek zonder sturend te zijn. De beginnend beroepsbeoefenaar vult samen met de cliënt het model Spinnenweb in op basis van het gesprek.

D1-K1-W1: Voert "het andere gesprek"

Resultaat

Het model Spinnenweb is ingevuld door de cliënt. Dit geeft de cliënt inzicht in wat voor zijn gezondheid en welzijn betekenisvol is en welke verbeteringen hij eventueel wenst.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- luistert actief naar de cliënt;
- stelt actiegerichte vragen aan de cliënt;
- voert het gesprek consequent vanuit de uitgangspunten voor het voeren van "het andere gesprek".

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Begeleiden

D1-K1-W2: Begeleidt een cliënt vanuit het concept Positieve Gezondheid

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de cliënt bij verbeterstappen voor zijn eigen gezondheid en welzijn uitgaande van het concept en de dimensies van Positieve Gezondheid. De beginnend beroepsbeoefenaar richt de begeleiding op het versterken van zijn veerkracht om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Hij stimuleert en motiveert de cliënt om zoveel mogelijk zelf de regie te nemen over zijn leven. Voor de begeleiding gebruikt hij methoden en tools die aansluiten bij het concept en de dimensies van Positieve Gezondheid.

Resultaat

De cliënt heeft door de begeleiding verbeterstappen gezet ten behoeve van zijn eigen welzijn en gezondheid en zijn veerkracht versterkt. De cliënt is in staat om zoveel mogelijk zelf de regie te nemen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- richt zich bij de begeleiding consequent op de mogelijkheden van en betekenisvolle veranderingen voor de cliënt;
- begeleidt de cliënt zonder sturend te zijn;
- past begeleidingsmethoden en -tools toe conform de uitgangspunten van het concept Positieve Gezondheid.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten